ROZPROSZONA ZAGŁADA

cz. 1

MASOWE GROBY OFIAR HOLOKAUSTU

REFLEKSJE Z WIZYTY W MIEJSCACH PAMIĘCI

TO, JAK DZIAŁA MIEJSCE PAMIĘCI BARDZO CZĘSTO ZALEŻY OD SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

w Jasienicy czuć pustkę w porównaniu z wymową Brzozowa

SĄ TACY, KTÓRZY NIE CHCĄ WIDZIEĆ

nie chcę na to patrzeć...

A PRZECIEŻ TA HISTORIA DZIAŁA SIĘ TU

JAK O TYM MÓWIĆ?

PRZEDE WSZYSTKIM MUSIMY MÓWIĆ, BY ZACHOWAĆ HISTORIĘ

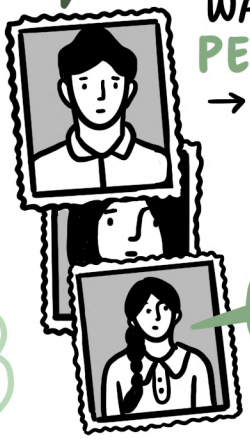

WARTO HISTORIĘ PERSONALIZOWAĆ

→ FAKTY I LICZBY SĄ WAŻNE, ALE NAJWAŻNIEJSZY JEST CZŁOWIEK

opowiedz moją historię

MOŻE WARTO OPOWIADAĆ?

ZAMIAST STATYSTYK I LICZB

OBRAZY • HISTORIE • KONTRASTY

– BO PORUSZAJĄ NAJBARDZIEJ

WARTO ZADAĆ SOBIE PYTANIE:

O CZYM UCZYSZ, GDY UCZYSZ O ZAGŁADZIE?

O HISTORII? CZY DOTYKASZ TERAŹNIEJSZOŚCI?

MŁODYCH WARTO UCZYĆ PRZEZ PRZEŻYWANIE

MŁODZI INACZEJ TERAZ PATRZĄ NA HISTORIĘ

PROBLEMEM JEST ANTYSEMITYZM

OPIEKUJĄC TEŻ TRUDNE EMOCJE

WARTO ZACZĄĆ MÓWIĆ O PUSTCE, KTÓRĄ CZUĆ M.IN. W JASIENICY

może tak ją wypełnimy?

GDY BRAKUJE HISTORII LUDZI - CZUĆ TĘ PUSTKĘ

ale może ona też jest ważna?

WNIOSKI Z BADAŃ SOCJOLOGICZNYCH

CHCIELIŚMY DOWIEDZIEĆ SIĘ JAK NAJSKUTECZNIEJ EDUKOWAĆ O HISTORII

→ MIEJSCA PAMIĘCI OKAZAŁY SIĘ CZĘSTYM WYBOREM

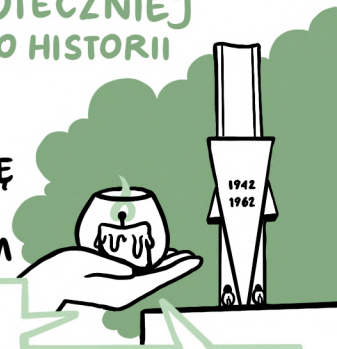

JAKIE TYPY MIEJSC?

JAKIMI SĄ ŹRÓDŁAMI WIEDZY?

JAKA JEST AKCEPTACJA MŁODZIEŻY DO DZIAŁAŃ NA TYM POLU?

BO NAUKA MA SENS TYLKO, GDY BUDUJE POSTAWY

BADANIA JAKOŚCIOWE ORAZ ILOŚCIOWE:

1068 POLAKÓW DO 20 R.Ż.

1115 NAUCZYCIELI SZKÓŁ ŚREDNICH

3781 UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH

HOLOCAUST MASS GRAVES

Stiftung EVZ Erinnerung Verantwortung Zukunft

Deutsches Historisches Institut Warschau
Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

ROZPROSZONA ZAGŁADA

CZ. 2

MASOWE GROBY OFIAR HOLOKAUSTU

BADANIA SONDAŻOWE UCZNIÓW I NAUCZYCIELI

PYTANIE 1

O MIEJSCA, W KTÓRYCH MOŻNA W SZCZEGÓLNY SPOSÓB DOŚWIADCZYĆ → HISTORII ←

NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANE:

- AUSCHWITZ-BIRKENAU
- MAJDANEK
- OBOZY KONCENTRACYJNE I ZAGŁADY

POSTAWY UCZNIÓW:

54% AMBIWALENTNA

15% REFLEKSYJNO-POZNAWCZA

11% POZNAWCZA

BADANIA POKAZUJĄ JAK MAŁO WIEMY O WKŁADZIE REGIONU w historię narodową

PYTANIE 2

O ŹRÓDŁA WIEDZY

DLA MŁODYCH TO GŁÓWNIE:

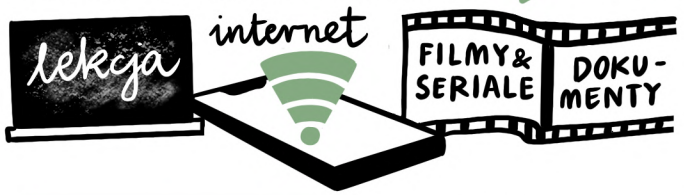

PYTANIE 3

O TO JAK SIĘ UCZYĆ HISTORII?

- ODWIEDZINY W MIEJSCU PAMIĘCI
- WYCIECZKI W MIEJSCA BITEW
- UDZIAŁ W SYMULACJI MULTIMEDIALNEJ
- POMOC W PRACACH ARCHEOLOGICZNYCH
- SPOTKANIE ZE ŚWIADKIEM

* FORMY WYBIERANE PRZEZ UCZNIÓW RÓŻNIĄ SIĘ OD WYBORÓW NAUCZYCIELI

NATOMIAST AŻ 89% UCZNIÓW DEKLARUJE, ŻE MOGŁABY BRAĆ UDZIAŁ W TYCH FORMACH NAWET W CZASIE WOLNYM

JAK PRACOWAĆ Z POTENCJAŁEM LOKALNEJ HISTORII ZAGŁADY

MIEJSCA PAMIĘCI MAJĄ OGROMNY POTENCJAŁ - JAK GO WYKORZYSTAĆ I DOTRZEĆ Z WIEDZĄ DO MŁODYCH?

PROJEKT ZAKŁADA:

- POKAZYWANIE MIEJSC GROBÓW MASOWYCH
- DOSTARCZENIE MATERIAŁÓW DO PRACY Z TYMI MIEJSCAMI

https://holocaustmassgraves.com

TO WWW. PROJEKTU, GDZIE MAPUJEMY ISTNIEJĄCE MIEJSCA PAMIĘCI STALE UAKTUALNIAJĄC BAZĘ DANYCH

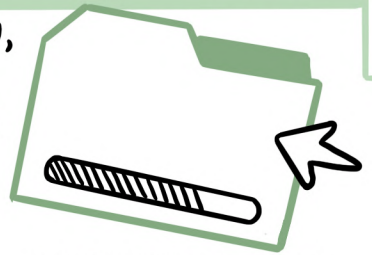

MAPY POKAZUJĄ:

- MIEJSCA GROBÓW
- LINIE KOLEJOWE
- JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE
- ZDJĘCIA LOTNICZE

MOŻNA TEŻ ZNALEŹĆ ŹRÓDŁA dot. MIEJSC ZAGŁADY - A DZIĘKI MAPIE WIDAĆ JEJ SKALĘ w regionie

CZYLI TO NIE TYLKO AUSCHWITZ!

WAŻNA JEST ŚWIADOMOŚĆ, ŻE PAMIĘĆ OFICJALNA NIE ZAWSZE JEST SPÓJNA Z PAMIĘCIĄ LOKALNĄ

WYZWANIA

- WZBUDZIĆ ZAINTERESOWANIE
- „mało wiedzą" - ŻEBY WIDZIEĆ, TRZEBA WIEDZIEĆ
- NIE CHCĄ WIEDZIEĆ
- DOEDUKOWANIE KADRY
- PRZEŁAMANIE POSTAW I NARRACJI ANTY-SEMICKICH

warto się przyjrzeć stowom - to czasem SYGNAŁ

HOLOCAUST MASS GRAVES

Stiftung EVZ Erinnerung Verantwortung Zukunft

Deutsches Historisches Institut Warschau

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

ROZPROSZONA ZAGŁADA

MASOWE GROBY OFIAR HOLOKAUSTU

POMYSŁY NA FORMY PRACY

MAMY WIELE NARZĘDZI - NATOMIAST NAJWIĘKSZYM WYZWANIEM JEST **ZAINTRYGOWANIE**

historia

- SŁUCHAJ
- ROZMAWIAJ
- POZWÓL ŁĄCZYĆ KROPKI CZY KWESTIONOWAĆ
- PYTAJ

co widzisz?

co się nie zgadza?

- KONTAKT Z MIEJSCEM PRZEZ DOŚWIADCZANIE

to pozwala na dotknięcie AUTENTYCZNOŚCI

- OPOWIADANIE PRZEZ ARTEFAKTY
- MIKRO indywidualne HISTORIE
- PASJA & WIEDZA EDUKATORA
- GRY DYDAKTYCZNE
- ZAJĘCIA/AKCJE regionalne
- KONTAKT ZE ŚWIADKIEM
- WYJŚCIE Z KLASY - pamięć przez miejsca
- MAPA DETEKTYWISTYCZNA szukanie • dociekanie
- CZAS NA REFLEKSJĘ i przetworzenie
- MÓWIENIE O ZAGŁADZIE Z PERSPEKTYWY ŻYCIA
- PODRÓŻ W CZASIE

HOLOCAUST MASS GRAVES

Stiftung EVZ Erinnerung Verantwortung Zukunft

Deutsches Historisches Institut Warschau

Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie

ROZPROSZONA ZAGŁADA

Jasienica Rosielna

Miejsce egzekucji to cmentarz żydowski na granicy miejscowości.....

.....Miejsce widoczne, ważne, wpisane w topografię

HISTORIA UPAMIĘTNIENIA

LATA 60te:
PO LATACH ZANIEDBAŃ, w nietypowym momencie POWSTAJE POMNIK (1966-67) JAKO „CZYNTYSIĄCLECIA PRL"

LATA 70te:
REMONT

LATA 2000:
ODŚWIEŻENIE I NAGROBEK CHAIMA PARNESA

do 1939 r. — OK. 2000 MIESZKAŃCÓW (OK. 23% ŻYDÓW - POLSKICH OBYWATELI)

PRZESIEDLENIA..... do JASIENICY (OK. 400-700 ŻYDÓW) → getto otwarte

1942 r. — W SIERPNIU DEPORTACJA MĘŻCZYZN DO OBOZÓW PRACY (stacja Iwonicz)

11 VIII 1942 lub 12 VIII 1942

„AKCJA LIKWIDACYJNA"
- SELEKCJA NA RYNKU
- TRANSPORT OFIAR NA MIEJSCE
- GRÓB WYKOPANY PRZEZ „JUNAKÓW," A SPRAWCAMI BYLI CZŁONKOWIE POLICJI GRANICZNEJ w KROŚNIE (PODLEGAJĄCEJ GESTAPO)

LICZBA OFIAR TRUDNA DO OSZACOWANIA - NAJCZĘŚCIEJ JEST MOWA O PONAD 600 OSOBACH

do 1939 r. — OK. 4000 MIESZKAŃCÓW (OK. 27-30% ŻYDÓW)

1940 — DEPORTACJE ŻYDÓW Z INNYCH MIEJSCOWOŚCI.....

1942 — ...ORAZ OKOLIC BRZOZOWA → getto otwarte

Lato 1942 — 2 lub 4 VIII - WYWÓZKA MĘŻCZYZN DO OBOZÓW PRACY W OKOLICE KRAKOWA

10 VIII 1942
- SELEKCJA NA STADIONIE
- TRANSPORT OFIAR DO LASU
- SPRAWCY: POLICJA GRANICZNA Z KROSNA I BYĆ MOŻE ŻANDARMI Z PRZEMYŚLA - jeden z nich mówił w pobliskim seminarium o 600 zabitych

8-9 VIII JUNACY KOPIĄ DÓŁ W LESIE „ŁAZIENKI"

Na miejsce egzekucji wybrano leśną polanę w sąsiedztwie starego cmentarza żydowskiego - miejsce znane i odwiedzane przez mieszkańców Brzozowa

CHOĆ DOKŁADNA LICZBA OFIAR NIE JEST ZNANA - IDĄC ŚCIEŻKĄ DO MAUZOLEUM → MOŻEMY POZNAĆ KILKA Z NICH:

Brzozów

HISTORIA UPAMIĘTNIENIA

LATA 60te:
- OCALAŁY CHAIM WEISS INICJUJE BUDOWĘ PŁYTY I POMNIKA (1962 r.) ←
- ZBIERANIE INFORMACJI O MOGILE PRZEZ HARCERZY (1965, I ALERT HARCERSKI)

LATA 70te:
SKARGA NA ROZKOPANIE GROBU

LATA 80te:
OGRODZENIE PŁYTY

LATA 90:
ROZBUDOWA MAUZOLEUM Z INICJATYWY NATANA WEISSA

1992 R.
PIERWSZE DUŻE OBCHODY Z UDZIAŁEM OCALAŁYCH

„To się wydarzyło, to znaczy, że się może wydarzyć: (...) To znaczy, że się może wydarzyć wszędzie, na całej ziemi".
Primo Levi

HOLOCAUST MASS GRAVES

Stiftung EVZ Erinnerung Verantwortung Zukunft

Deutsches Historisches Institut Warschau / Niemiecki Instytut Historyczny w Warszawie